

21. elem

A mezőtúri földikutya populáció (a Megyei Értéktár eleme is)

Az első pillantásra szokatlan és kissé bizarr külsejű állatka, a (nyugati) földikutya az emlősök osztályán belül a rágcsálók rendjébe, ezen belül a földikutyafélék családjába tartozó fokozottan védett állatfaj. Magyarországon jelenleg a legveszélyeztetettebb gerinces állat, természetvédelmi értéke 1.000.000 Ft.

Ez a patkánynagyságú, hengeres testalkatú rágcsáló 15–24 cm hosszú, súlya 25-35 dkg. A föld alatt él maga ásta járataiban, a felszínre ritkán és rövid időre jön fel. Földalatti életmódja miatt fülkagylói nincsenek, szemeit bőr borítja, farka és erős ásólábai sincsenek, keményfalú, 6-9 cm átmérőjű, kerek keresztmetszetű járatait a fejével túrja, bundája színe a helyi talaj színéhez hasonló. Túrásai szélesebbek és magasabbak a vakondénál, egyenes vonal vagy ív mentén sorakoznak egymástól 1,5-2 m távolságra. A földikutya növényevő állat, gyökereket, gumókat, hagymákat fogyaszt. A párzás és szaporodás időszakán kívül magányosan él. A január és március közötti párzási időszak után kb. 28 nap után születik meg a többnyire 2-4 utód. Az elmúlt évtizedekben a faj a kihalás szélére került. A mélyszántás, majd élőhelyeinek átalakítása (útépítés, csatornázás) okozza pusztulását. Fogságban tartott példányai nem maradtak élve, zárttéri szaporítási kísérletei nem vezettek eredményre.

Közép- és Délkelet-Európa sztyeppréjtjein, mezőkön, külterjes mezőgazdasági területeken, a Kárpát-medencében az Alföldön és az Erdélyi-medencében él. A magyarországi állomány több, egymástól genetikailag különböző populációból áll össze, így az egyes élőhelyek védelme külön-külön kezelendő fajmegőrzési problémát jelent. Jelenleg három előforduló és egy kihalt fajba sorolhatóak a hazai földikutyák, melyeknek egyedszáma kevesebb, mint 1000 példány.

A mezőtúri populációt 2008-ban fedezték fel a belterületen (a város körüli mezőgazdasági területek nem alkalmas élőhelyek a faj számára). Egy céges telephelyen találtak élő példányt, de nyilvánvalóan nem ez volt az élőhelye, csak odatévedt az aszfaltozott parkolóba. A kutatók és a Hortobágyi Nemzeti Park

szakemberei az élőhelyeket keresve Mezőtúr összes belterületi gyepét ellenőrizték a földikutyák túrásait kutatva. Végül ősszel sikerült a város két részén is megtalálni a nyugati földikutyá állományait. Az egyik helyszín a város északnyugati része (a Nagycsapat-kert utca környékén lévő beépítetlen telek, valamint a sporttelep), ahol két töredék állományt találtak. E két folt között valószínűleg magánházak kertjeiben is előfordul az állat. A másik helyszín a város nyugati részén található nagyobb méretű, beépítetlen telek (a Földvári út környéke). A kutatók 2008-ban megállapították, hogy Mezőtúron az ismert élőhelyek mérete 6 hektár, az ismert populáció egyedszáma pedig az adott évben nem haladta meg a 30 egyedet.

Interneten az alábbi linkeken található alapinformáció:

<https://mezoturistak.hu/a-rendki-vul-ritka-foldikutya-tragyaturo-kerult-elo-mezoturon-foldikutya-jaratbol/>

<https://mezoturistak.hu/mezoturi-helyi-ertektar-21-a-foldikutya-populacio/>

https://greenfo.hu/hir/foldikutya-mezoturon_1229683534/